

Lisa 1. Perioodi 2014–2015 aruandlus rahastamisvahendite rakendamise kohta (määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 46)

1. Andmed programmi ja selle prioriteedi või meetme kohta, mille kaudu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest abi antakse

MAK 2014–2020 rahastamisvahendi kogueelarve on 36 000 000 eurot, mis jaguneb MAK 2014–2020 järgmiste meetmete/tegevuse liikide ja sihtvaldkondade raames järgmiselt:

MAK 2014-2020 meede/tegevuse liik	Sihtvaldkond	Indikatiivne % RV eelarvest
1. M04.1 Investeeringud materiaalsesse varasse: investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks	2A	44,7%
2. M04.2 Investeeringud materiaalsesse varasse: investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks		21,1%
sh	3A	15,8%
	6A	5,3%
3. M06.4 Põllumajandusettevõtete ja äritegevuse arendamine: investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas		34,2%
sh	6A	26,3%
	5C	7,9%

Rahastamisvahend toetab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja ühtse strateegilise raamistiku järgmisi ühissätete määruse artiklis 9 sõnastatud valdkondlikke eesmärke:

- VKEde ja põllumajandussektori (EAFRD puhul) ning kalandus- ja vesiviljelussektori (EMKFi puhul) konkurentsivõime suurendamine;
- keskkonnahoid ja keskkonnakaitse ning ressursitõhususe edendamine;
- kestva ja kvaliteetse tööhõive edendamine ja tööjõu liikuvuse toetamine.

2. Rahastamisvahendi ja rakenduskorra kirjeldus

Finantstooteid ja toetatavad tegevused

Lähtuvalt eelhindaja ettepanekutest võib MAK 2014–2020 rahastamisvahendi raames rakendada järgmisi finantstooteid:

- mikro- ja väikeettevõtete kasvulaen;
- pikaajaline investeerimislaen;
- tootjarühma ja alustava noortalunikust mikroettevõtja tagatis;

- muud finantstooteid, kui nende rakendamise vajadus selgub hiljem rahastamisvahendi rakendamise käigus.

Tabel 1. Rahastamisvahendi finantstoodete olulisemad tingimused rakendamise alguses (võivad rakendamisperioodi jooksul muutuda tulenevalt turutõrgete muutustest)

	Mikro- ja väike- ettevõtete kasvulaen	Pikaajaline investeeringulaen	Tootjarühma ja alustava noortalunikust mikroettevõtja tagatis
Sihttase rakendamise hetkest 4. kalendriaasta lõpuks	14,2 mln €	16,1 mln €	5,7 mln €
Sihtrühm	Mikro- ja väikeettevõtjad	Mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtjad ^[4]	Tootjarühmad ja alustavad mikroettevõtjast noortalunikud (24 kuud)
Laenusumma	5000 – 100 000 € (otselaen või kaaslaenamine pankadega)	Üldjuhul: 250 000 – 1 000 000 €; tootjarühma puhul: 250 000 – 3 000 000 € (kaaslaenamine pankadega, panga osalus peab olema vähemalt 50% investeeringuobjektiga seotud kogu laenuvajadusest)	Kuni 80% laenusummast (laenu summa peab olema fikseeritud ja asjaliselt piiratud)
Tagatis^[5]	Vähemalt 50%	Üldjuhul: vähemalt 80%; tootjarühma puhul: vähemalt 30%	
Laenu pikkus	Kuni 5 aastat (+ kuni 3 aastat maksepuhkust)	1 kuni 15 aastat (+ kuni 5 aastat maksepuhkust)	Kuni 10 aastat

Intress üldjuhul^[6]	Vähendatud intress: mitte vähem kui 6% + EKP RM ¹	Turutingimustel (pangalaenu intress)	Vähendatud tagatistasu: mitte vähem kui 1,5%
Intress eritingimustel^[5]	<p>Vähendatud intress</p> <p>Noortalunikud ja tootjarühmad:</p> <p>mitte vähem kui 2% + EKP RM;</p> <p>alustavad ettevõtted, mikroettevõtjad, erivajadustega- ja naisettevõtjad:</p> <p>mitte vähem kui 4% + EKP RM</p>	<p>Vähendatud intress</p> <p>Noortalunikud ja tootjarühmad:</p> <p>mitte vähem kui 1% + EKP RM;</p> <p>alustavad ettevõtted, mikroettevõtjad, puudega ettevõtjad ja naisettevõtjad: mitte vähem kui 2% + EKP RM</p>	

Nimetatud finantstoodete raames rahastatakse investeringuid materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse, mis vastavad MAK 2014–2020 tegevuse liikide 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks“, 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ ja 6.4 „Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas“ raames toetatavatele tegevustele ja nende tegevuste liikide eesmärkidele.

Toetatav investeeringuobjekt peab asuma lähtuvalt toetuskeemi tingimustest:

- tegevuste liikide 4.1 ja 4.2 tegevuste korral Eesti Vabariigi territooriumil;
- tegevuse liigi 6.4 tegevuse korral MAK 2014–2020 peatükis 8.1 esitatud määratlusele vastavas maapiirkonnas.

Rahastamisvahendist antava laenuga võib rahastada ka põllumajandussektoris tehtavat uut investeeringut täiendavat ja sellega seotud käibekapitali, kuid mitte rohkem kui 30% ulatuses rahastamisvahendist antava laenu kogusummast.

Rahastamisvahendite kombineerimine muude toetustega

Rahastamisvahendeid võib kasutada MAK 2014–2020 tegevuste liikide 4.1, 4.2 ja 6.4 toetuse saamisel omafinantseeringu osa rahastamisel, kui toetuse ja rahastamisvahendi toetuse brutoekvivalendi summa ei ületa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 II lisas sätestatud asjakohaseid toetuse piirmäärasid ja vastava toetuskeemi tingimustes sätestatud toetuse piirsummasid. Rahastamisvahendist antava rahastuse ja toetuse summa ei

¹ Euroopa Keskpanga refinantseerimise määr

tohi ületada asjaomase kuluartikli kogusummat. Rahastamisvahendit ei kasutata toetuse eelrahastamiseks ega toetusi rahastamisvahendi tagasimaksmiseks. Rahastamisvahendist rahastatavaid kulusid ei tohi katta liidu eelarvest ühegi teise rahastamisvahendiga.

Tagasilaekuvate vahendite kasutamine

Rahastamisvahendile tagasi makstud vahendeid, intressi ja muud tulu (sh laenu- või tagatiselepingu muutmise tasu) kasutatakse uuesti samas rahastamisvahendis. Igale finantstootele tagasi makstud vahendite, intressi ja muude tulude üle peetakse eraldi arvestust.

Rahastamisvahendi rakendamise kord ja rahastamisvahendist toetuse taotlemise protseduur

Toetuste taotluste menetlemist korraldab ja taotluse vormid kehtestab rahastamisvahendi rakendaja. Teave taotlemise võimaluste kohta on üleval rakendaja kodulehel (<http://www.mes.ee/laen-maki-rahastamisvahendist>). Rahastamisvahendi toetuse taotlusi võtab rahastamisvahendi rakendaja vastu jooksvalt kuni vastavate vahendite lõppemiseni või eesmärkide täitumiseni. Sihttasemed, milleni konkreetsete finantstoodete puhul soovitakse jõuda, on sätestatud rahastamislepingus, eelarve MAK 2014–2020 meetmete ja sihtvaldkondade lõikes on sätestatud MAKis. Rahastamisvahendi rakendamist jälgib Maaeluministeeriumi moodustatud järelvalvekomitee, kes tuleb kokku vähemalt kord aastas ja kelle pädevuses on teha ettepanekuid eelarvete ümberjaotamiseks ja sihttasemete muutmiseks, kui selleks peaks rakendamise käigus tekkima vajadus.

Rahastamisvahendist antakse toetust vaid neile taotlejatele ja projektidele, mis vastavad kõigile EL regulatsioonides, MAKis ja rahastamislepingus sätestatud nõuetele. Esitatud taotlused vaadatakse rakendaja poolt läbi, kontrollitakse neis esitatud andmeid, hinnatakse äriplaani jätkusuutlikkust. Kui konkreetse taotluse ja taotleja puhul on võimalik anda toetust koos abikomponendiga, siis teeb rakendaja taotlejale vastava pakkumise, kui taotleja nõustub abikomponendiga kaasnevate täiendavate nõuetega, siis menetletakse toetusetaotlust edasi abitaotlusena. Abikomponendi rakendamise võimalikkuse selgitab välja rahastamisvahendi rakendaja kasutades seejuures vastavaid andmebaase (Veterinaar- ja Toiduameti puhul) ja tehes koostööd PRIA ning muude riigiabi andvate asutustega. Abi andmisel on rakendajal kohustus järgida kõiki asjakohaseid kehtivaid Veterinaar- ja Toiduameti, riigiabi ja määruse (EL) nr 1305/2013 reegleid ja piirmäärasid ning esitada vastavad riigiabi andmise teatiseid. Kõigile nõuetele vastava taotleja ja projekti puhul teeb rahastamisotsuse spetsiaalselt selleks rakendaja juures moodustatud krediitkomitee. Lisaks krediitkomiteele on rakendajal vastavalt rahastamislepingus sätestatule kohustus rakendada tõhusat sisekontrolli- ja riskijuhtimissüsteemi ning tagada, et rahastamisvahendist antud laene ja tagatise kasutatakse eesmärgipäraselt. Rakendajal on õigus laenu ja tagatise lepingud üles öelda ning nõuda raha kohest tagastamist, kui saadud vahendeid ei kasutatud eesmärgipäraselt. Rakendaja on kohustatud tegema iga laenu ja tagatise lepingu alusel asjakohased sammud, sh pidama kohtuvaidlust, et nõuda sisse kõik asjaomased laenusajaatelt vastavate tehingute alusel saadaolevad summad.

Rahastamislepingus on sätestatud rahastamisvahendi rakendajale kohustus lubada sertifitseerimisasutusel, ministeeriumil, PRIA1, Riigikontrollil, EKI ja Euroopa Kontrollikojal läbi viia auditeid ja kontroll, mis on seotud rahastamisvahendi rakendamisega.

Täpsem rahastamisvahendi rakendamise kord ja taotlemise protseduur on fikseeritud rahastamislepingus.

3. Andmed asutuste kohta, kes rakendavad rahastamisvahendeid või kes rakendavad fondifonde artikli 38 lõike 1 punkti a ja artikli 38 lõike 4 punktide a, b ja c kohaselt, ning artikli 38 lõikes 6 osutatud finantsvahendajate kohta

Rahastamisvahendi eelhindaja andis soovitusel valida rahastamisvahendi rakendajaks Maaelu Edendamise Sihtasutus (edaspidi MES). Lähtuvalt eelhindaja ettepanekust ja järgmistest asjaoludest:

- MES on Eesti Vabariigi Valitsuse poolt spetsiaalselt põllumajandussektori ettevõtjatele ja põllumajandussaadusi töötlevatele ettevõtjatele ning muudele maapiirkonna VKEdele laenude ja garantiide pakkumiseks 1993. aastal asutatud sihtasutus;
- MES on loomisest alates edukalt väljastanud laene ja tagatise ning on välja teeninud tuntuse ja sektori usalduse;
- MESil on kogemus vähese tähtsusega abi ja riigiabi andmisel;
- MESil on võimekus rahastamisvahendi rakendamiseks (pädevad töötajad, tehnilised süsteemid, ruumid, 2014. aastal oli omakapital 38 000 000 eurot)
- MES rakendas perioodil 2007–2013 Euroopa Kalandusfondi rahastamisvahendit (s.o laenud vesiviljelusfarmidele ja kalandussektori töötlemisettevõtjatele).

25.09.2015 tehti MESile ettepanek esitada pakkumus rahastamisvahendi rakendamiseks väljakuulutamisetähtaegaga riigihankes. MES esitas õigeaegselt pakkumuse, mis kuulutati pärast läbirääkimiste kahte vooru vastavaks ja edukaks 15.01.2016. Rahastamisleping sõlmiti MESiga 29.01.2016. Rahastamisleping on avaldatud Riigi Teatajas aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/102022016003>).

4. Programmist rahastamisvahendisse tehtud maksete kogusumma prioriteetide või meetmete kaupa

Kuna rahastamisleping MESiga sõlmiti alles 2016. aastal, siis 2015. aasta lõpu seisuga rahastamisvahendisse makseid tehtud ei olnud.

5. Rahastamisvahendist lõppsaajatele või lõppsaajate kasuks makstud või tagatislepingutega lõppsaajate investeringuteks ja kantud halduskuludeks või makstud haldustasudeks määratud toetuse kogusumma programmi ja prioriteedi või meetme kaupa

Kuna rahastamisleping MESiga sõlmiti alles 2016. aastal, siis 2015. aasta lõpu seisuga lõppsaajatele või nende kasuks tehtud makseid, sõlmitud tagatislepinguid ei olnud. Haldustasu perioodil 2014–2015 ei makstud.

6. Rahastamisvahendi tulemuslikkus, sealhulgas edusammud selle loomisel ning rahastamisvahendeid rakendavate asutuste (sh fondifonde rakendava asutuse) valimisel

Eelhindamine

Eelhindamine viidi läbi perioodil detsember 2013–detsember 2014. Rahastamisvahendite täpsema vajaliku ulatuse ja sobivate sekkumismehhanismide väljaselgitamiseks viidi perioodil detsember 2013 kuni detsember 2014 Ernst & Young Baltic AS poolt läbi EAFRD ja EMKF rahastamisvahendite ühine eelhindamine. Eelhindamise aruanne koostati 18. juuniks 2014. aastal kogutud teabe põhjal. Rahastamisvahendi eelhindamise käigus analüüsiti rahastamisvahendite võimalikke rakendusvaldkondi, turutõrkeid ja sihtgrupe ning esitati ettepanekud rahastamisvahendite kujundamiseks ja rakendamiseks ning kavandati investeerimisstrateegia. Täpsem ülevaade eelhindaja ettepanekutest on leitav eelhindamise lõpparuandest (vt <http://www.agri.ee/et/eesti-maaelu-arengukava-2014-2020-ja-euroopa-merendus-ja-kalandusfondi-2014-2020-rakenduskava>) peatükist 4.2 „Investeerimisstrateegia“ ja 4.3 „Potentsiaalsete rahastamisvahendite rakendamise strateegia.“

Rahastamisvahendi kirjeldus MAKis

Veebruaris 2015 heakskiidetud MAKis on toodud üldine rahastamisvahendite rakendamise kirjeldus. Täpsustatud rahastamisvahendi kirjeldus lisatakse MAK 2014–2020 muudatuspaketiga, mis eelduste kohaselt esitatakse EKle 2016. aasta esimesel poolaastal.

Rahastamisvahendi rakendaja valik

Perioodil jaanuar–september 2015 toimusid eelläbirääkimised rahastamisvahendi võimaliku rakendajaga (MESiga) ja vaadati üle eelhindaja poolt väljapakutud rahastamisvahendi rakendamise strateegia ning finantstooted. Kavandati vajalikud muudatused, mis tulenesid muutunud majandussituatsioonist.

Riigihange rahastamisvahendi rakendaja valimiseks toimus perioodil 25.09.2015–15.01.2016. Hanke tingimustele vastavaks ja hanke võitjaks kuulutati MES.

Rahastamisleping MESi ja Maaeluministeeriumi vahel allkirjastati 29.01.2016.

MES alustas rahastamisvahendist laenuaotluste vastuvõttu 08.02.2016.

Makseagentuur (PRIA) tegi esimese makse rahastamisvahendi fondi 29.02.2016.

7. Intressid ja muud tulud, mis on Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetusega rahastamisvahendisse kogunenud ning programmivahendid, mis on rahastamisvahenditele investeringutest tagasi makstud, nagu osutatud artiklites 43 ja

44

Kuna rahastamisleping MESiga sõlmiti alles 2016. aastal, siis perioodil 2014–2015 tulusid ja tagasilaekuvaid summasid ei olnud.

8. Rahastamisvahendist tehtud investeeringute eeldatava võimendava mõju saavutamisel tehtud edusammud ning investeeringute ja osaluste väärtus

Kuna rahastamisleping MESiga sõlmiti alles 2016. aastal, siis perioodil 2014–2015 rahastamisvahendist investeeringuid ei tehtud.

9. Omakapitaliinvesteeringute väärtus võrreldes eelnevate aastatega

Rahastamisvahendist ei ole kavas teha omakapitaliinvesteeringuid.

10. Rahastamisvahendi panus asjaomase prioriteedi või meetme näitajate saavutamisse

Kuna rahastamisleping MESiga sõlmiti alles 2016. aastal, siis perioodil 2014–2015 rahastamisvahend asjaomaste prioriteetide või meetme näitajate saavutamisse ei panustanud.